І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone:
BArclay 7-4125

РІК LXVIII. Ч. 48. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 15-го БЕРЕЗНЯ 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 15, 1961 No. 48. VOL. LXVIII.

ПРЕЗИДЕНТ КЕННЕДІ ПРОПОНУЄ 10-РІЧНУ ДОПОМОГУ ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ОСТЕРІГАЄ ПРОТИ КОМУНІЗМУ; ЗДА ПІДТРИМУЮТЬ ПОСТУП І ВИСТУПАЮТЬ ПРОТИ ТИРАНІЇ

През. Дж. Ф. Кеннеді

Вашингтон. — Президент Кеннеді 13-го березня на прийнятті дипломатів із країн Латинської Америки в Білому Домі виголосив промову, в якій говорив про 10-річний плян допомоги державам Середущої і Південної Америки, щоб можна було очікувати будучини, „яка є повна небезпек, але яка дає надію на ясні вигляди". Президент зазначив, що і латинські країни „мусять виявити волю допомогти собі самим". В цьому прийнятті взяло участь 250 осіб, крім дипломатів також і представники Конгресу з дружинами. Прийняття відбулося в червоній, синій і зеленій залях, а Президент виголосив промову у східній залі, куди перейшли всі гості, зайнявши місце півколом перед місцем, з якого промовляв Президент. Кеннеді виголосив свою 20-хвилинну промову англійською мовою, але до неї вплітав часто еспанські речення. В промові була згадка про те, що Президент думає про поступ всіх мешканців американських держав, а не тільки нечисленних упривілейованих. Президент виявив 10-пунктову програму допомоги державам Латинської Америки. 1) 10-річний плян, щоб піднести життьовий рівень всіх американців, поширити освіту, зліквідувати голод і створити основу до здорового економічного розвитку. 2) Створити міністеріяльну Міжамериканську Економічну і Соціяльну Раду, де всі країни Америки могли б предложити свої довготермінові програми. 3) Президент проситиме Конгрес про призначення $500 мільйонів на допомогу латинським американським державам згідно з умовою в Боготі. 4) ЗДА будуть підтримувати всі місцеві об'єднання держав, скасувавши митні обмеження. 5) Уряд ЗДА буде співпрацювати у всіх починах, які змагатимуть до поширення торгівлі. 6) Негайна допомога харчами в рямках програми „Харчі для миру". 7) ЗДА закликають науковців із латинських держав до співпраці з американськими науковцями. 8) Негайно поширити вишкільну програму для піднесення промислу. 9) ЗДА прирікають, що оборонятимуть кожну латинську країну проти агресії ззовні, яка грозила б порушенню її самостійности. 10) Уряд ЗДА запрошує латинські держави до культурної виміни із ЗДА. Ця виміна передбачає приїзд студентів із Південної Америки до ЗДА і навпаки, та виміну вчителів. Президент заявив у своїй промові, що американський нарід із приязню відноситься до кубинського і домініканського народів і висловив надію, що і ті „два народи незабаром користуватимуться волею вільних людей, і будуть об'єднані з нами для осягнення спільної мети". Покищо ця програма президента Кеннеді коштувала б ЗДА тільки $500 мільйонів, які зобов'язався дати як допомогу Латинській Америці президент Айзенгавер. Але Кеннеді порівнював свій плян допомоги Америці з пляном Маршалла Европі і обіцяв, що ЗДА дадуть всі свої ресурси на цю нову допомогу, щоб ця заплянована програма увінчалася повним успіхом. Окремо Президент згадав про комуністичну небезпеку на Кубі і сказав, що ще ніколи в історії Західня Півкуля не була так загрожена як це є тепер. Він казав, що заіснувала „велика небезпека", бо „Старий світ хоче перенести деспотизм до Нового світу". На думку Президента революція, яка почалася 1776 року в ЗДА і в Каракасі у Венесуелі в 1811-му році, ще не є закінчена, і що місія Західньої Півкулі це не є довершена. Мешканці Західньої Півкулі, казав Кеннеді, мусять задемонструвати перед цілим світом, що економічний поступ і соціяльна справедливість можуть бути якнайкраще здійснені працею вільних людей в рямках вільних інституцій. Промову Президента зарекордували і передавали в радіових програмах в мовах англійській, еспанській, португальській і французькій.

У Торонті помер Мирон Луцький

Торонто. — В минулу п'ятницю 10 ц. м. помер тут на 69 році життя Мирон Луцький, колишній сотник Українських Січових Стрільців, президент Т-ва Сільський Господар у Львові, власник маєтку Янчин біля Перемишлян, видатний кооперативний і громадський діяч. За німецької окупації він жив у Любліні, а після війни переїхав до Канади. Він був молодшим братом відомого політичного і громадського діяча, кол. посла і сенатора до Варшавського сойму, директора Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові, Остапа Луцького. Мирон Луцький залишив дружину Любу, брата Володимира й дві сестри — Ольгу Білинську та Наталію Стернюк. Покійний сотник Мирон Луцький був членом 432-го Відділу Українського Народного Союзу в Торонті.

В АМЕРИЦІ

● **Банкова фірма Брінґс** дала працю 50-річному неґрові Даґлесові Вілліямові Джансонові в Лос Анджелесі, який знайшов мішок із $240,000 і передав їх поліції. Джансон їхав автом до бюра праці, де шукав праці, бо був безробітним. Крім того ця фірма винагородила шляхетного знахідника тим, що дала 4-річну стипендію на студії в коледжі його синові.

● **Недавній президент Айзенгавер** при кінці тижня виїхав на 9 днів до Мексіко, де буде ловити рибу коло узбережжя і буде гостем нафтового промисловця Чарлза Джовнеса. Пані Айзенгавер виїхала до Мейн Ченс в Арізоні, де буде гостювати кілька днів, і куди вона виїздила в попередніх роках.

● **12-го березня в Гавані** на Кубі розстріляли колишнього американського громадянина, Вілліяма А. Морґана, який виїхав був на Кубу і допомагав Кастрові перемогти тодішнього президента Батісту. Пізніше Морґан, який дослужився ранґи майора і став кубинським громадянином, виступив проти Кастра, бо переконався, що Кастро іде з комуністами. Кастро наказав судити Морґана, і військовий суд засудив Морґана на кару смерти. Кастро не розглянув апеляції Морґана, і військовий відділ розстріляв засудженого.

● **Палата Репрезентантів** ухвалила законопроєкт, згідно з яким федеральна скарбниця видасть на допомогу дітям безробітних суму $305 мільйонів. Прийняття цього проєкту відбулося після короткої двогодинної дискусії.

Т. С. Джет найменований суперінтендентом парків столиці

Вашингтон. — Департамент внутрішніх справ офіціяльно повідомляє, що секретар внутрішніх справ Стюарт Л. Юдолл 9-го березня наменував Т. Соттона Джетта суперінтендентом парків столиці. Т. С. Джетт, після смерти суперінтендента парків столиці Геррі Т. Томпсона 25-го лютого ц. р. був діючим суперінтендентом. Вістка про найменування п. Джетта може викликати окреме зацікавлення та вдоволення серед громадян українського роду бо саме п. Джетт — як це інформовано в „Свободі" з 10-го березня, прийняв 7 березня на довшій конференції членів Екзекутиви Пам'ятника Шевченкові під проводом проф. Л. Добрянського та виявив недвозначне зацікавлення та виразні симпатії щодо здвигнення пам'ятника Шевченкові в столиці та виборі відповідного місця, де цей пам'ятник мав би стояти.

Демократичний Дорадчий Комітет припинив свою діяльність

Вашингтон. — 11-го березня припинив свою діяльність Демократичний Дорадчий Комітет, який зорганізований був в 1956 році, але якого не визнавали демократичні конґресові провідники, між іншими й спікер Палати Репрезентантів Сем Рейбирн та сенатор Линдон Б. Джансон. Цей комітет зорганізував був тодішній голова Демократичного Крайового Комітету Пол М. Ботлер, а теперішній голова цього ж комітету Джан М. Бейлі повідомив про його розв'язання. Скарбник Крайового Комітету Метью Мек Клоски заявив, що тепер не буде того роздвоєння, що було досі, бо дорадчий комітет вирішував по своєму проблеми, а конґресовий провід по своєму, не рахуючися з опінією дорадників.

Представники протестантів і жидів — проти федеральної допомоги приватним школам

Вашингтон. — Представники двох протестанських організацій і однієї жидівської зізнавали в Сенатській Підкомісії Праці і Публічної Добродійности і заявилися проти федеральних позичок парохіяльним і приватним школам, бо це є незгідне з конституцією. В Комісії зізнавали представники Баптистського Об'єднаного Комітету в публічних справах, Американського Жидівського Конгресу і делеґат від Об'єднаних Протестантів та Інших в справах сепарації церкви від держави. Представник Крайового Товариства за поступ кольорових народів домагався, щоб сенатори додали до законопроєкту про федеральну допомогу шкільництву клявзулю про те, що цю допомогу можуть дістати ті шкільні повіти, які не противляться об'єднанню шкіл для білих і кольорових учнів. Сенатська підкомісія розглядає урядовий законопроєкт про федеральну допомогу публічним школам, початковим і середнім (гайскулам) в сумі $2.298.000.000. Це є частина широкого урядового проєкту про допомогу шкільництву від початкової до університетів, що мав би в найближчих роках коштувати уряд $5.625,000,000.

Директор Корпусу Миру заявляє, що його члени мусітимуть важко працювати

Вашингтон. — Директор Корпусу миру Саржент Шрайвер заявив в інтерв'ю на телевізії з сенатором республіканцем із Ню Йорку Кеннетом Кітінґом, що ті добровольці, які зголосяться до цього Корпусу, зовсім не матимуть „радісного зайняття", як дехто побоюється, бо їх чекає в чужих країнах „важка праця". Шрайвер відповів сенаторові Кітінґові: „Кожден, хто зголоситься до нас із думкою про „радісну працю, дуже розчаруються, бо ніхто з американців в теперішніх часах не працював так важко", як це треба буде робити в Корпусі миру. В Корпусі миру треба буде працювати в недорозвинених країнах при важких життьових умовах, серед іншого культурного рівня, при різній дієті, в країнах із чужими мовами, деколи в околицях, що є далеко від культурних центрів, — казав директор Шрайвер.

Почався масовий наплив пожертв на будову пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні

Ню Йорк. — З Комітету Пам'ятника Шевченкові інформують, що з поодиноких громад наспівають повідомлення про небувалий досі ентузіязм у жертвенності на будову пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні та про надзвичайну дбайливість місцевих Шевченківських Комітетів, як також Відділів УКК та всіх організацій у підготові та поступовому розгортанні збірок. Рівночасно з цими повідомленнями поодинокі громадяни починають також надсилати і зголошувати свої пожертви безпосередньо до централі. Крім проголошених уже в „Свободі" вісток про більші пожертви від УНСоюзу та його урядовців і працівників його канцелярії і В-ва „Свобода" і подібні пожертви від „Провидіння" та „Америки" і їх працівників, у протоколі з нарад Головного Уряду „Народної Помочі" подибуємо згадку, що ця братерська організація також рішила пожертвувати зі своєї каси на будову пам'ятника 500.00 долярів. Перші більші зголошення пожертв та самі пожертви громадян Ню Йорку та їх установ і організацій вплинули до місцевого Об'єднаного та Шевченківського Комітетів. Більші пожертви зголосили чи склали: українська католицька парафія св. Юра — $ 200.00, Т-во „Єдність" — $250.00, Т-во „Дністер", 361-ий Відділ УНС $ 200.00, Український Народний Дім — $ 100.00, мґр. Анґін Луцький — 100.00, Відділ ОУА „Самопоміч" — $ 100.00, Катерина і Юрій Венгриновичі — $ 25.00 та Микола Близнак $ 5.00. Цілий ряд пожертв вплинуло вже безпосередньо до канцелярії Крайового Комітету Пам'ятника Шевченкові. І так: Олег Воянський з Ютики надіслав $ 100.00, М. Ґандзюк з Вайнленду, Н. Дж., — $ 100.00 Платон Стасюк переслав із Маямі, Флорида, — 100.00 голова НТШ та крайового Шевченківського Комітету проф. Роман Смаль-Стоцький — $ 250.00, Курінь Пласту нок Юначок ім. Лесі Українки — як це вже раніше проголошено — $ 100.00, І. Кривобок з Ню Йорку — $ 50.00 Відділ УКК з Міннеаполісу — $ 40.00. По $ 25.00 надіслали: Філія ОДУМ з Міннеаполісу, Відділ Юного СУМА і Бінґгемтону, Д. Янковський і Д. Хабина з Міннеаполісу Д. Петрівський з Міннеаполісу, А. Чипик з Маттапан Масс., $ 20.00 надіслав Г. Мидляк з Ню Йорку, по $ 10.00 надіслали М. Максимів із Нюарку, Д. Пілевич з Джерзі Сіті, І. Кубнадицький із Толідо, О. Кузимина з Ню Йорку та цілий ряд інших, що поступово будуть проголошені.

У ЛОНДОНІ ПОЧАВСЯ СЕНСАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС ПРОТИ СОВЄТСЬКИХ ШПИГУНІВ

Сенсаційний шпигунський процес у Лондоні. Довга черга людей, наче перед входом до театру, в якому має відбутися славна прем'єра, очікує перед входом до історичного судового будинку Олд Бейлі, в якому почався процес проти п'ятьох осіб, обвинувачених у здобуванні та передаванні Совєтам таємниць першого англійського атомового судна. Між обвинуваченими є двоє американців, що мають в Лондон свою книгарню.

Лондон. — У Лондоні почався в минулий понеділок 13-го ц. м. судовий процес проти нової комуністичної шпигунської змови. Ця судова розправа стала для цілої Англії найбільшою сенсацією. Газети пригадують виявлення шпигунської афери Клявса Фукса з 1950 року, що продав був Москві англійські атомові тайни. Тепер на лаві оскаржених є 5 осіб: 37-річний Ґордон Арнолд Лонґсдейл, який є ніби канадійцем, але прокуратура обіцяла доказати, що це москаль, — він подавав себе раз за директора промислової компанії, то знову за американського морського старшину. Двома англійськими громадянами є 55-річний Генрі Гавтон і його 46-річна наречена Елізабет Джі, які працювали в морській базі в Портленді і відтіль викрадали документи та передавали їх Лонґсдейлеві, — і 50-річний Пітер Кроґер та його дружина Гелен, які прибули до Англії з австралійськими пашпортами, але які насправді є — як ствердила ФБІ — американцями і називаються Морис і Льоля Коген з Ню Йорку. Когени були наче скарбниками цілої шпигунської операції та безпосередніми предавцями викраданих тайн почерез сильну законспіровану надавчу радіостацію з безпосередньою сполукою до Москви. Аґенти англійської контррозвідки стежили від довгого часу за Елізабет Джі і перехопили її на гарячому, як вона передала на вулиці в паперовому мішку Лонґсдейлові цілу пачку викрадених документів та рисунків великої військової вартости. Крім цього, тайні аґенти вистежили, що Лонґсдейл навідувався до Кроґерів Когенів, які мешкали на передмісті Лондону в скромному невеличкому будинкові. Переведена докладна ревізія в тому будинку знайшла під килимом в кімнаті засекречені двері до пивниці, де була модерно вивінувана надавча радіостація. Знайдено в тому домі масу різних шпигунських „інструментів" та непереслані ще до Совєтів різні викрадені тайні військові документи. Большевицьким шпигунам залежало головно на добутті всіх подробиць, що стосувались до першого англійського атомово - підводного човна, будованого в Портленді, і до досліджуваної у тому порті нової зброї проти підводних човнів. Прокуратура не виявила, що саме шпигуни викрали. Доказом великого значення, що його Англія прикладає до цієї справи, є факт, що оскаржує шпигунів сам генеральний прокуратор Англії сер Реджіналд Меннінґгем - Буллер, а трибуналові проводить лорд Паркер. Свідками прокуратури будуть головно тайні аґенти, які виступатимуть анонімово.

Флойд Петтерсон дальше мистець світу в боксі

Інґемар Йогансон

Флойд Петтерсон

Маямі Біч, Фларида. — В понеділок ввечері тут відбулася вже третя з черги зустріч змагання за мистецтво світу в боксі важкої ваги між американцем Флойдом Петтерсоном та шведом Інґемаром Йогансоном (на фото зліва). Переміг Петтерсон оспорюваним знокавтуванням Йогансона в шостій рунді. У першій рунді Йогансон два рази знокавтував Петтерсона і сам був раз знокавтований Петтерсоном. Це змагання, що принесло мільйони долярів прибутку, було одною з найбільших спортових сенсацій і, наприклад, „Ню Йорк Таймс" з 14-го березня подає на першому місці вгорі вістку і фотознимку з цього змагання, а внизу знимку з виступу президента Кеннеді перед південноамериканськими дипломатами на прийнятті в Білому Домі.

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ НЕ МОЖЕ УЗГІДНИТИ ДЕННОГО ПОРЯДКУ

Об'єднані Нації. — Нова понад одногодинна розмова американського амбасадора при ОН Адлея Стівенсона з совєтським міністром закордонних справ Андреєм Громиком в минулий понеділок 13 ц. м. в справі устійнення денного порядку теперішньої 15-ої Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй — знову не дала ніякого позитивного вислідy. Президент Генеральної Асамблеї Фредерік Боленд з Ірляндії заповів, що чекатиме ще до найближчого четверга, після чого скличе Головну Комісію, яка складається з нього, 13-х віце-президентів і сімох голів різних Комісій для прийняття офіційного рішення. Покищо відбуваються в цій справі тільки закулісові наради. ЗДА є далі проти того, щоб передискутовувати на Генеральній Асамблеї всіх формально на денному порядку існуючих 31 справ отриманих від минулорічної сесії. Деякі члени ОН піддають думку, щоб тепер не виключати ніякої справи, але щоб визначити згори термін закриття Генеральної Асамблеї на 21 квітня ц. р. та вирішити відразу, що всі справи, що їх не полагодиться до того часу, автоматично переходять на осінню сесію. Стівенсон не є засадничо проти того, щоб перемелювати всі ці справи, а тільки застерігається проти дебат над проблемою міжнародного роззброєння з уваги на незакінчені ще в цій справі наради у Вашинґтоні. Зате Москві залежить власне на новій серії пропаґандивних тирад у зв'язку зі справою роззброєння. Громико ніби заявив, що він погодиться на відкладення теперішньої дискусії над справою роззброєння, якщо в травні буде скликана для цієї справи окрема сесія Об'єднаних Націй, на що не хочуть погодитись різні інші країни. Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй, яка в минулому тижні, 7 ц. м. зібралась для закінчення своєї 15-ої сесії, впродовж цілого першого тижня не всилі була узгіднити, про що властиво вона має радити. ЗДА виступили з пропозицією відкласти на осінь всі справи з вийнятком справи Конґа, вибору комісій та бюджету для Конґа, зате СССР рішуче настоює на переводження нової генеральної дебати над справою міжнародного роззброєння. Переговори про роззброєння остаточно розбились 27 червня м. року, коли-то 5 комуністичних країн вийшли з Женевської 10-членної конференції роззброєння. Багато менших і так званих невтральних країн хвилюються, що між амбасадором ЗДА Стівенсоном і міністром СССР Громиком не можна було впродовж тижня дійти до згоди щодо денного порядку Генеральної Асамблеї і щодо того, чи треба розглядати такі справи, як комуно - китайської агресії проти Тибету, відносин в комуністичній Мадярщині, або американських летів над Совєтським Союзом. За останніми відомостями, вирішне значення для дальшої долі 15-ої сесії Генеральної Асамблеї матиме переведена в четвер минулого тижня тригодинна розмова американського амбасадора в Москві Люелина Томпсона з Хрущовим в Новосибірську. В минулий понеділок відбулось засідання тільки Ради для вірчих країн, але Генеральна Асамблея та її Політична й Спеціяльна Комісії були все ще нечинні.

У Швайцарії відбулись тайні французько-альжирські наради

Туніс. — „Афрік-Аксіон", орган закордонно-революційного тимчасового уряду арабських націоналістів з Альжиру, виявив різні подробиці про тайні наради, які відбулись в Швайцарії в минулому місяці між представниками Франції і згаданого проводу альжирсько - арабських націоналістів. Головним французьким делеґатом був колишній міністер Жорж Помпіду, а альжирських арабів репрезентував Ахмед Бумен джель, який вів невдатні переговори в минулому році у Мелен у Франції. У теперішніх тайних розмовах головною темою було припинення воєнних дій в Альжирі. Французи настоювали на проголошення генерального перемир'я перед офіційними переговорами, а альжирські араби пропонували перевести перегрупування військ, щоб французькі війська стягнути до міст, залишаючи край так мовити в сфері впливів арабських партизанів. У тих нарадах ніби не осягнено порозуміння, але й не розбито переговорів. Тепер становище обох сторін є предметом внутрішнього розгляду в Парижі й Тунісі, осідку згаданого арабсько-альжирського уряду. Справа безпосередніх переговорів між Францією й альжирськими арабами посунулась вперед унаслідку заяви президента З'єдиненої Арабської Республіки Абделя Ґамаля Нассера, який теж підтримує такі переговори. Тому, що альжирські партизани користувались активною підтримкою збоку Нассера, то їм залежало на отриманні від нього також згоди на порозуміння з Францією. Нассер застерігається тільки проти майбутнього політично-військового союзу Альжиру з Францією, але не проти економічного й культурного зв'язку.

У СВІТІ

● **6 західньо - европейських держав,** які створили спільну економічну організацію т. зв. Спільного господарського ринку, не можуть погодитись, щоб прийняти одностайний закон в усіх країнах — проти творення господарських трестів і монополізування великими компаніями деяких ділянок промислу. Зате всі вони згоджуються щодо одностайної митної політики.

● **В Аккрі, столиці Ґани,** судили 4-ох вояків за їх провідну ролю в бунті коло 100 ґанських вояків в січні ц. р. Одного з них засудили на смерть, одного на досмертну в'язницю, а двох по 10 років в'язниці. Газети не подають, у чому полягала їх вина, за яку треба було карати аж так суворо.

● **Американська амбасада у Відні** оприлюднила докладне звідомлення про допомогу, яку Австрія дістала від Америки від кінця останньої війни. Загалом Австрія дістала в різному вигляді поміч вартости докладно на $1,300,397,258. Зокрема Америка фінансувала кругло 50 різних австрійських сільсько-господарських проєктів та уділила 17,000 індивідуальних позичок австрійським „баверам".

● **В англійській консервативній партії** існують поважні спори щодо господарської і колоніяльної політики уряду прем'єра Геролда Мекміллена. Лідер скрайнього правого крила в Консерватівній партії, лорд Селсбері, зрікся на знак демонстрації проти політики уряду головства в своїй реґіональній партійній станиці. В минулому році він зрікся головства в палаті лордів на знак протесту проти звільнення з в'язниці кипрського архиєпископа Макаріоса і переговорювання з ним на базі рівного з рівним. Лорд Селсбері був тим, який переконав королеву Єлисавету II, щоб вона, після резиґнації Антоні Ідена, новим прем'єром призначила Геролда Мекміллена.

● **У Туреччині,** в Ясеіяді, на процесі проти колишнього президента Селяля Баяра, його прем'єра Аднана Мендереса і понад сотні їх найближчих співробітників, визнано винуватим Аднана Мендереса і трьох інших підсудних за стосування терору супроти партійних противників. Прокуратор домагається для них кари смерти. Цей „монстр - процес" триває вже від 14-го жовтня мин. року.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢. Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сити і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Заборола проти комунізму

Уже довший час триває заініційована, інспірована й широко підтримувана комуністами кампанія за скасування Комісії в справах протиамериканської діяльности, що існує при Палаті Репрезентантів Конґресу ЗДА і що її метою є викривати загрозливу для безпеки й оборони ЗДА підривну роботу передусім комуністичної партії і комуністичних аґентур та експозитур у З'єдинених Державах Америки. Для боротьби з цією комісією постають останнім часом спеціяльні „громадські комітети", з участю подекуди поважних і шанованих, але й незорієнтованих громадян, які організують широку акцію письмових протестів і телеграм, висиланих до Конґресу з домаганням скасувати згадану палатну комісію, як „недемократичну", „дискримінаційну" для американських свобід, „погромницьку" і т. д.

Колись викриванням підривних дій чужих аґентур і поборюванням їх інфільтрації у громадське життя ЗДА та їх розкладового впливу займалася вільна американська преса, часописи і журнали, які стежили за рухом громадського життя і за всіма шкідливими в ньому тенденціями. Після того, як комуністи добилися кількох судових вироків за нібито їх „знеславлювання", преса обмежила свої безпосередні атаки проти окремих осіб, і ролю та завдання часописів перебрала палатна комісія в справах протиамериканської діяльности, публікування переслухань якої і виявлених підривних дій не підлягає судовому оскарженню.

Тому, якби Конґрес пішов на вимогу інспірованих міжнародним комунізмом домагань скасувати цю комісію, тоді не стало б у ЗДА вже жадного чинника, що його завданням була б охорона безпеки ЗДА і американського громадянства проти комуністичної інфільтрації і розкладу, не було б кому перестерігати збаламучених комуністами і не раз несвідомих своїх дій американських громадян щодо наслідків, які можуть загрожувати їм і американській демократії.

Комуністи свідомі цього і тому докладають всіх зусиль, *щоб скасувати цю комісію як заборолo проти їхньої конспірації.* Вони прекрасно знають, що їх шанси збільшилися б на 100%, якби була зліквідована ця немила їм комісія і якщо б вони одержали необмежену можливість діяти в шкільництві, в церковному житті, в пресі, в радіо, в телевізії, у професійних спілках і підприємствах.

Але свідомі загрози, що могла б непомірно збільшитися із скасуванням Комісії в справах протиамериканської діяльности також і провідні громадські й урядові чинники ЗДА. У відповідь на всі петиції і нахабні домагання законспірованих прокомуністичних аґентур скасувати згадану комісію, Палата Репрезентантів, без огляду на партійну приналежність її членів, заявила цій Комісії своє повне довір'я і підтвердила апробату її корисної праці. Широко підтримують потребу існування цієї комісії й американська преса та американські патріотичні й антикомуністичні громадські організації, зокрема американська Рада проти комуністичної аґресії, один із провідників якої Рой М Брюер у своїх пресових виступах з'ясував основно конечність існування цієї комісії, передусім в інтересі збаламучених комуністами громадян, дуже часто не приналежних до комуністичної партії і навіть несвідомих, що вони діють за її інспірацією і навіть виконують її завдання.

Все це дає підставу вірити, що палатна комісія в справах протиамериканської діяльности існуватиме й далі, успішно і з користю виконуючи ролю міцного демократичного заборола проти ворожої конспірації.

Конґо, ОН і Москва

Минулої неділі скінчилася в столиці республіки Маляґасі (колишній Мадаґаскар), Тананаріві, 5-денна конференція 18-ох найвизначніших конґолійських діячів, на якій вони прийшли до повної згоди на базі перетворення Конґа в конфедерацію самостійних державок із новим адміністраційним поділом. Рішено в принципі навіть змінити назву держави на нову, що її проголосить наступна конференція. Обрано президента нової конфедерації в особі теперішнього президента Конґа Жозефа Касавубу і затверджено давнішу угоду щодо тісної військової співпраці трьох провінцій, які розпоряджають більш - менш зорганізованими, але мало здисциплінованими військовими формаціями. Про осягнену внутрішню згоду конґолійські лідери повідомили генерального секретаря Об'єднаних Націй і президента теперішньої Генеральної Асамблеї.

Здавалося б, не може бути двох думок щодо підходу до такої події, як злагода між розсвареними проводирями будь-котрої країни у світі. Зокрема, у випадку Конґа, — це незаперечний факт, що одною з найголовніших причин тамошнього хаосу було намагання першого конґолійського прем'єра Патріса Люмумби правити по-диктаторськи у зцентралізованій молодій державі, проти чого відразу виник сепаратистично - відосередковий рух з маривом громадянської війни. Отож, беручи „на здоровий розум", треба б усім, хто бажає добра тій країні, тільки вітати успішний вислід нарад розсварених до цього часу конґолійських провідників окремих провінцій і племен, хоч би навіть осягнена ними згода не була ідеальною і хоч би вона була тільки початком дальших нарад у цій справі.

Але ні здоровий розум, ні добро Конґа не грають ніякої ролі в міркуваннях Москви. Внутрішня злагода, спокій і порядок — це ж саме ті чинники, які діють проти інтересів Москви й міжнородного комунізму. Тому вихований в Москві ватажок Антуан Гізенґа, який здобув владу в конґолійській провінції Орієнталь і претендує на владу в цілому Конґо, дістав з Москви доручення не приймати запрошення на згадану конференцію в Тананаріві. Підтримуючи його, як нібито „леґального" прем'єра Конґа, Москва водночас таврує всіх інших конґолійських провідників, як „зрадників народу". Всі є зрадниками й ворогами народу — за винятком тільки тих, що коряться Москві і виконують її накази. Совєтський уряд відразу поставився наскрізь неґативно до висліду конференції в Тананаріві. Практичний наслідок цього становища такий, що коли Москва й далі постачатиме Гізензі зброю та пропаґандистів, а західні чинники пасивно цьому придивлятимуться, то не зникне марово хаосу й громадянської війни в Конґо.

У зв'язку з сесією Генеральної Асамблеї ОН розгорнуться нові дебати над проблемою Конґа. Викликано до Ню Йорку й голову місії ОН в Конґо, індійця Расшвара Даяла, якому конґолійський президент Касавубу одверто закидає сприяння комуністичному ватажкові Гізензі. У тих найближчих дебатах виявиться, чи Об'єднані Нації підтримають конструктивні рішення конґолійських проводирів, чи надалі толеруватимуть, а то й фаворизуватимуть комуністичних анархістів на зразок Гізенґи.

ДЕ ҐОЛЬ НА КРУТОМУ ПОВОРОТІ

Париж. — Зміст розмов де Ґолля з президентом Тунісії Габібом Бурґібою і досі тримають в суворій таємниці. Але щодо змісту цієї епохальної зустрічі ніхто властиво не має сумнівів. І сам Бурґіба в своїх скупих заявах журналістам, і комунікат, що його видано після спільної наради нового короля Марокко, Бурґіби й представників підпільного альжирського уряду, — кажуть виразно, що де Ґоль готовий на переговори з представниками підпілля, щоб договоритися в справі самовизначення Альжиру.

Певно, є поважні розходження між воюючими сторонами. Перше з них — в справі перемир'я. Де Ґоль уважає це за передумову переговорів, підпілля вважає, що перемир'я може бути вислідом переговорів, а не їх передумовою. Де Ґоль уважає, що самовизначення може дати різні висліди, підпільники вважають, що вислід може бути лише один: самостійність. Де Ґоль уважає, що суверенність Франції над Сагарою є річчю бездискусійною, підпілля вважає цю багату пустелю невід'ємною частиною Альжиру.

Розходження можна вираховувати далі. Але вони не виключають зговорення, бо ж коли б не було розходжень, то не треба було б переговорів. Найважливіше те, що тепер усім ясно, що де Ґоль перейшов крутий закрут, яким для нього був перехід від гасла „Нехай живе французький Альжир" з 1958 р. через „самовизначення, але ні в якому разі політичні перговори з підпіллям", до — „єдиний спосіб вирішити альжирське питання — це переговори з усіми політичними тенденціями, в тому числі й з підпіллям Фронту Національного Визволення (ФЛН)".

Де Ґоль — велика постать нашої доби. Було б дивно, якби він, зрозумівши необхідність нової форми вияву для великих націй, давши самостійність кільканадцятьом колоніям, не бачив, що коли Конґо має право на самостійність, то таке ж право мають альжирці, хоч — на його думку — вони ніколи не були нацією. А коли конґолійці були нацією? Сьогодні існує дві держави під тією ж назвою, і кожна з них складається з племен, що різняться між собою мовою, звичаями й навіть кровним походженням. Нації бо відроджуються й народжуються, і історія не є тут рішальним чинником. Бо ж далеко частіше нації творять історію, як навпаки.

Із скупих, хоч і оптимістичних, заяв Бурґіби виходить що де Ґоль остаточно вирішив, що велич Франції лежить в її духовому й господарському, політичному й цивілізаційному впливі, промениюванні, але шляхом вільної конкуренції, самою реальною вартістю її в цих ділянках, а не шляхом примусу, не на базі військової переваги. І це для де Ґоля дуже природне рішення, бо ж нема людини, яка більше, як де Ґоль, вірила б у велич французького духа й геній французької нації.

Але справа не буде проста. Не згадуємо тут всіх труднощів, починаючи від проблеми гарантій для европейців у Альжирі і кінчаючи справою Сагари. Перша проблема буде найважча. Справжню бо гарантію можуть мати французи в Альжирі тільки збоку французької збройної сили. Чи погодиться альжирське підпілля, а в майбутньому й держава на довший період присутности французьких частин у самостійній державі?

Далеко легше розв'яжеться питання Сагари. Франція готова на спільне використання її підземних багатств усіма державами, що лежать довкола цієї пустелі, яка з леґенди перейшла в привабливу дійсність. Сьогодні 50% прибутків з нафти йде в розпорядження альжирських адміністративних чинників, і Франція погодиться на те, щоб вони йшли й у майбутньому до каси Альжиру. В світлі потреб Альжиру і в світлі величезних інвестицій, що їх потребує Сагара, підпільники були б поганими політиками, коли б питання кордонів поставили вище від конкретної користи на десятки років майбутнього.

Нелегко буде розв'язати й питання правих противників усяких поступок в Альжирі. Але тиск мусульманського населення тепер такий сильний, що багатьом ясно: іншого виходу нема. Тому фанатики втримання колоніяльної зверхности Франції в Альжирі зменшаться числом і коли навіть виїдуть, то Франція дасть собі раду з питанням приміщення їх. Решта ж населення, коли прийме думку де Ґоля про кінець колоніялізму, — залишиться і вживеться в нові обставини.

Нехай колоніялісти і вдають, що готові творити навіть підпілля проти власного уряду, нехай погрожують повстанням проти всіх, хто хотів би відібрати Франції владу над Альжиром, нічого це не принесе. Уряд в Парижі пробує заспокоїти населення, пробує навіть прощати різні гріхи для злагіднення атмосфери. В „процесі барикад" доволі суворі присуди впали проти тих, що опинились закордоном, але звільнено всіх інших підсудних. Це — спроба розігрувати гарячі голови поміж французами.

Але багато, дуже багато залежатиме від політичної зрілости й мудрости самих таки альжирських самостійників. Якщо вони хизуватимуться своєю перемогою, якщо почуттю помсти нададуть більшого значення, як історичній конечності, від якої залежить майбутнє їхнього народу, якщо амбіцію поставлять понад відповідальність, війна ще протягнеться. А в теперішньому стані, це не принесе Альжирові ніякої користи, бо означатиме багато нещастя, а в першу чергу зріст впливів Москви й Пейпінґу.

Тому так переймається цією справою Бурґіба, тому так уважно до цієї справи ставиться Марокко. Чи переважить їхній вплив на підпілля, чи вплив Каїро і Москви — це є тут сьогодні питання, хоч ще не можна бути певним, коли переговори почнуться, бо обидві сторони ще не уточнили своїх передумов.

Тепер у світі запанувала мода на таємні переговори. Якщо новий Президент ЗДА поставив їх у стиль своєї роботи, то й інші раптом пригадали собі, що не всі клясичні засади перестали бути актуальними в модерні часи. Напевно контакти між французьким урядом і альжирським підпіллям уже є. Але вони проходять в таємниці, бо це улегшує багато чого. Де Ґоль вміє тримати таємницю, підпільники також. Посередник, Бурґіба, також належить до людей, які вміють розігрувати складні й делікатні справи.

Події можуть випередити летунську пошту, якою йде цей допис. Але можуть і припізнитися. Та сьогодні альжирська справа увійшла рішуче в нову стадію.

О. Д-вич

КОРАБЕЛЬ — „НАДІЯ"

Минулого року, коли в Ню Йорку відбувалася чергова Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй, найбільшого розголосу набрала справа з московським диктатором Нікітою Хрущовим. Бачачи, що жадного успіху не має, він зигримував своїм черевиком перед делеґатами ОН. Після того, як Хрущов від'їхав до Москви, преса заспокоїлася і всі з полегшею зідхнули.

Коли всі очі і уші світу були звернені до Об'єднаних Націй, без шуму і розголосу, з порту Сан Франсіско, Каліфорнія, відплив корабель — „Надія" („Гоуп"). Ідея створення такого корабля вийшла від д-ра Вілліяма Волта, професора медицини у шпиталі Джорджтавнського університету.

В 1958 році американська морська фльота подарувала корабель „Консетелейшен" приватній організації „Гоуп", і так переназвано корабель, що його завданням є служити медичною допомогою недорозвиненим країнам.

HOPE — скорочене Health for People Everywhere. На цьому кораблі працює сімдесят осіб медичного персоналу. Різні добродійні і промислові організації Америки причинилися до цієї акції милого серця. Паливо і ліки для цього корабля безплатно постачають різні бензинові компанії і фармацевтичні фірми. Першою зупинкою корабля „Надія" є Дакарта в Індонезії. Індонезійці висловлюються про місію цього корабля з високим признанням.

На кораблі систематично відбуваються лекції для індонезійських лікарів і медичних сестер. Індонезійці приділили для мещкання медичному персоналові „Надії" три будинки. А індонезійський уряд попросив американських фахівців із корабля „Надії" допомогти в організації шпиталів. По шістьох місяцях „Надія" відпливе до Південної Кореї, Південного В'єтнаму, Пакістану, Індії і Японії.

Свою гуманітарною місією корабель „Надія" скріпить приязнь між тими народами, до яких Москва простягає свою захланну руку.

І так, Америка завдяки добрій ідеї і добрій волі своїх громадян робить діло милосердя і зарезом ширить серед економічно відсталих народів ідеї вільного світу.

Мирон Пилипець

У СВІТІ ЧИТАЧА

ПРО РОДОВІД ПАНА ЗАҐЛОБИ

Здавалося б, що ця, так добре відома нам, літературна примара, яка цілими десятиліттями затемнювала уми польського загалу ярим шовінізмом, зникла нарешті в огнях другої світової війни.

Але її живучіть подивугідна. Сєнкевичів пан Заґлоба є ще й досі патроном і надхненником еміґраційної Польонії в її реставраційних концепціях. Його замасковану присутність відчувається в таємних коншахтах варшавського уряду з Західньою Німеччиною. Не зважаючи на всі маніпуляції й іньскції комунізму, він панує і в душах молодого польського покоління, що так знаменито підкреслив свого часу Р. Лисяк, рецензуючи книжку Яна Гергардта „Луни Бєщадуф". Пан Заґлоба промовляє й нині з усіх публічних бібліотек до мільйонів американських читачів, до того ж промовляє авторитетно. Адже ще недавно довелося читати рекомендації одного американського професора щодо лектури з світової літератури. Серед дуже обмеженого числа — бо тільки шістдесятьох — творів знаходимо „Огнем і мечем", як обов'язкову лектуру для кожного інтеліґента".

Тому, може, варто було б пригадати те, що вже забулось, що, мабуть, для багатьох і невідоме, а саме, що пан шляхтич Заґлоба дуже сумнівного походження, що це — звичайна копія, хоч дуже вдала.

Про родовід пана Заґлоби, як і про джерело ще й сьогодні значного впливу Г. Сєнкевіча в ЗДА цікаві вістки можна знайти в творі В. Фелпса „Есеї про модерних повістярів".

У 1876 - 77 рр. Сєнкевіч побував у ЗДА. Величезний розголос, що його здобув він раптом своєю трилогією, завдячує він психологічній коньюнктурі. Це був час відновлення романтизму з великим попитом на історичні романи. Сєнкевіч дав зголоднілому читачеві те, чого він прагнув, — кольоритний, повний напруженої акції роман на 2.500 стор., — „Хрестоносці" 700 стор., „Родина Поланєцьких" 600 стор. До яких небувалих розмірів дійшла популярність Сєнкевіча в ЗДА, свідчать слова американського науковця Гільмена з приводу п'ятсотріччя Краківського університету: „Америка вдячна Польщі за три імени, — Коперника, якому винен увесь світ, Косцюшка, який пролляв свою кров за незалежність Америки, і Сєнкевіча, ім'я якого стало „домашнім словом" у тисячах американських родин".

Пишучи про надмірно великий обсяг творів Сєнкевіча, Фелпс завважує: „Не можемо не запитати, чи є який закон у побудові твору, що вимагав би так багато матеріялу. Ґоголь у своєму захоплюючому романі „Тарас Бульба" дає нам оце саме враження безмежного в книзі ліліпутної величини". І далі: „. . . Його (Сєнкевіча) твір раз-у-раз виявляє надхнення попередніх поетів і повістярів. Хто обізнаний з творами Гомера, Скотта, Шекспіра, Дюма, той не потребує дальшого пояснення в цій справі. Вплив Гомера слідний у постійних поетичних заспівах, епітетах і індивідуальних подвигах героїв. Три фехтувальники з роману „Огнем і мечем" — пан Ян, пан Подбіпєнта і пан Міхал, неухильно нагадують нам трьох мушкетерів Дюма і посдинки в стилі цього француза. В кольориті й трактуванні історичних подій та патріотичному ентузіязмі мимоволі пригадується В. Скотт".

Далі В. Фелпс пише: „Якщо хтось прочитає дві частини „Генрика Четвертого" (Шекспіра), а потім погляне на Заґлобу, автор цієї істоти стає негайно очевидний. Заґлоба — це польський Фалстаф, подивугідна, проворна імітація правдивої речі. Він старий, біловолосий, товстюх, невичерпний жартун і гуморист, кращий при чарці, як у бою, а все ж рішучий, коли цього вимагає справа, — в кожній основній рисі душі і тіла він схожий на безсмертну креацію Шекспіра. Копія, яку сміливо можна поставити біля оригінала, свідчить про мистецтво високої кляси".

„Сєнкевіч, мабуть, недоцінює скільки винен він Шекспірові, або, ймовірно, він дещо вразливий в цьому пункті, бо вияснює: Якщо б мені дозволено зробити порівняння, я думаю, що Заґлоба є кращий характер, ніж Фалстаф. Старий шляхтич був добряга. Він боровся б відважно, коли б зайшла потреба. Шекспірів же Фалстаф це боягуз і тхір".

„Якщо б останні два епітети були дійсно точним окресленням Фалстафа, — завважив Фелпс до цього вислову Г. Сєнкевіча — то він ніколи не завоював би собі так багато мільйонів читачів".

До цієї завваги Фелпса треба хіба додати: Якщо б Сєнкевіч створив дійсну копію Фалстафа, щирого, некорисливого весельчака-гуманіста („Гумор, що в мені, живе в кожній людині"), він ніколи не завоював би собі ним цілі покоління польських читачів. Але позичивши собі нишком оцю знамениту креацію в геніяльного драматурга, він одягнув її в шляхетський кунтуш, вдихнув у неї всю шляхетську пишалковатість і зневагу до поневоленого народу, і так виріс з блазня до величини національного ідеалу. **Ів. Смолій**

З СОВЄТСЬКОЇ ПРЕСИ

„ДРУЖБА НАРОДІВ"

Про „дружбу народів" Совєтського Союзу дуже часто згадують московські пропаґандисти. Але про те, як є воно насправді з тією дружбою, можна довідатися врядигоди з самої ж таки совєтської преси.

Кореспондент „Ізвєстій" А. Романов у статті „Людина у двох вимірах" розповідає про студентку - росіянку А. Ісакову і студента - киргиза Алдаша Табалдієва, які побралися у Москві в 1959 році і по закінченні школи переїхали працювати до Фрунзе, столиці Киргизької автономної республіки. „Батьки Алдаша, — розповідала кореспондентові ця дівчина, — Роїмбек Табалдієв, директор Інституту економіки Киргизької Академії Наук, і його мати Хадича, рішуче заперечували проти нашого шлюбу. За ті місяці, поки я жила у них, я ніколи не говорила зі свекром, я не мала навіть права обідати разом із ним. У день народження нашої доньки чоловік був у мене в шпиталі і обіцяв прийти ранком наступного дня. Але ні на другий, ані на третій день не прийшов. Я попросила медичну сестру подзвонити додому, але сестра сказала, що її вилаяли і просили більше не дзвонити. Після цього я зрозуміла, що не можна далі миритися з тим, що в наш вік, у нашій країні, в родині вченого - комуніста зберігся ось такий острівець минувшини".

Кореспондент „Ізвєстій" від себе додає: „Якби Табалдієв відверто заявив, що він не погоджується з нормами нашої моралі, що йому більше подобаються старі порядки, то, очевидно, всіх би це обурило. Але Табалдієв — занадто хитрий чоловік, щоб говорити про це відверто. А його товариші - комуністи хочуть, очевидно, тільки формального каяття".

Виразну ворожість киргизів — навіть комуністів — до росіян московський кореспондент старається приховати такими туманними означеннями, як нехіть їх до „нашої моралі" і „нових порядків".

Петро Одарченко

ШЕВЧЕНКО — ГЕНІЯЛЬНИЙ МАЙСТЕР ПОЕТИЧНОГО СЛОВА

(3)

Інші історичні поеми Шевченка: „Іван Підкова", „Гамалія", „Сліпий" („Невольник") написані під враженням українських народних дум та історичних пісень.

Уважно читаючи твори Шевченка, ми можемо з'ясувати, як виник у Шевченка задум написати поему „Сліпий". В одному із своїх автобіографічних оповідань Шевченко розповідає спочатку про свій сон, що був підсвідомим відчуттям мелодії рідної пісні: „В густій і тихій октаві бурі мені почулася мелодія нашої народної думи, „Думи про Олексія, пирятинського поповича". Мелодія стала чутнішою, слова виразніші, і, нарешті, такі виразні, що я міг вторувати співцеві і голосом і словами. І я вторував такі вірші:

> На морі синьому, на камені білому
> Ясний сокіл квилить-проквиляє . . .

(Шевченко. Твори. Том 2. К. 1955, стор. 656).

Ця мелодія не сходила з пам'яті поета і на другий день. Поет думав про неоцінені скарби рідного слова, втілені в народних думах. В душі поета підіймався протест проти чужої московської школи, де навчають всьому, „крім розуміння свого милого рідного слова". Рідна мелодія хвилювала поета. Не зважаючи на те, що „наближався вечір, чудовий весняний вечір", поет іде в свою кімнату, бере папір, перо й атрамент і пише епіграф до першої частини своєї майбутньої поеми:

> На морі синьому, на камені білому . . .

Можливо, цією поемою була поема „Сліпий" („Невольник"). Так звуковий образ бурі породив мелодію української народної думи, а потім слова, і це стало поштовхом до написання поеми „Сліпий", що своїм змістом, формою і стилем була близька до українських дум про турецьку неволю.

Молодий дослідник Т. Комаринець, порівнюючи Шевченкову думу в поемі „Сліпий" з народними думами, прийшов до висновку, що „глибоке розуміння і знання народнопоетичної творчости, справжній поетичний талант, що виріс на народній основі, дали можливість поетові навіть у близьких до народної творчости жанрах залишитися цілком оригінальним" (Т. І. Комаринець. До проблеми ролі народної творчости в історичній поезії Шевченка". „Збірник праць П'ятої Наукової Шевченківської Конференції". К. АН. УРСР. 1957, стор. 22).

Шевченко широко використовував у своїй поетичній творчості стилістичні особливості української народної пісні. Але це не було копіювання. Це була цілком вільна, оригінальна творчість у стилістичних формах народної пісні.

У поетичній лексиці Шевченка часто знаходимо типові для народної пісні подвійні слова: срібло - злото, тяжко-важко, щастя - доля і оригінальні новотвори: загуло-сказало, журба-мова тощо. Шевченко часто вживає народних постійних епітетів: вітер буйний, синє море, темний гай, степ широкий, високі могили тощо. Шевченко користується властивим народній поезії психологічним паралелізмом:

> Ой, три шляхи широкії
> Докупи зійшлися;
> На чужину з України
> Брати розійшлися.

Багато порівнянь у творчості Шевченка мають також народнопоетичну основу:

> Як той явір над водою,
> Степан похилився.

> Ой, одна я одна,
> Як билиночка в полі.
> Як маківка на городі,
> Ганна розцвітала.

Шевченко широко користувався народнопоетичними символами. Наприклад, у символічних образах голуба й голубки поет відтворює тяжке становище дівчини - сироти. В символічному образі заростання шляху терном розлуку з батьківщиною:

> Плаче козак — шляхи биті
> Заросли тернами.

Майстерно використовує Шевченко й метафори. На метафоричних поетичних образах майже повністю побудована поема „Гамалія", що — за висловом Т. І. Комаринця — „вся неначе дзвенить козацькою славою і відвагою. Як і в народній творчості, природа тут бере активну участь у подіях, допомагає козакам - невільникам у їх визволенні". (Т. Комаринець. Фолкльорні джерела поетики Шевченка. „Збірник праць Четвертої Наукової Шевченківської Конференції". К. АН УРСР, 1956, стор. 114).

Мелодійність віршів „Кобзаря" особливо яскраво виявляється в народопісенній ритміці. Богданович вказує на багатство і різноманітність ритміки Шевченкової поезії. В поемі „Гамалія" ритм змінюється 15 разів. Це свідомий естетичний засіб, який розв'язує мистецьке завдання і має своє коріння в народній творчості. Зміни ритму обумовлені зміною настрою, почуття. Шевченкові вірші пісенного складу мають добре виявлений український національний кольорит. Шевченко вдається до найрізнородніших розмірів: то напружених, то стриманих, то жваво грацйіних, то майже танцювальних („Хустина", „У перетику ходила", „Якби мені, мамо, намисто", „Якби мені черевики"). Використовуючи ритміку української народної пісні, Шевченко не переспівує народні пісні, а творить свої оригінальні. Шевченко, — зазначає Д. Чижевський, — „не лише шляхом збирання надбав скарб народної поетики, ні! Мова народної поезії ніби його природна мова". (Д. Чижевський. Цитована праця, стор. 424). Те саме підкреслює і Марієтта Шаґінян у своїй праці про Шевченка: „Мова у Шевченка з народом спільна . . . поет не „брав у народу" і не переносив до себе, а заспівав тією самою мовою, якою народ уже співав і сам він розмовляв і, думав з дитинства". (Мариетта Шагинян. Тарас Шевченко. М. ОГИЗ. 1946, стор. 13).

Ритміка творів Шевченка надзвичайно багата й різноманітна. Але багатством ритміки не обмежується музичність віршів великого українського поета.

Шевченко був великим майстром римування. „Виходячи з принципів поетики фолкльору, Шевченко перший в українській поезії дав дивовижні зразки, найрізноматніших, нових своєю якістю рим" (ЛЛ. Ф. Стеценко. Із спостережень над римою в ранній творчості Шевченка. „Збірник П'ятої Наукової Шевченківської Конференції". К. АН УРСР. 1957, стор. 33-34).

(Далі буде)

НАШИМИ ЩЕДРИМИ ПОЖЕРТВАМИ ЗБУДУЙМО У ВАШИНГТОНІ ПАМ'ЯТНИК, ДОСТОЙНИЙ ВЕЛИКОГО ШЕВЧЕНКА, УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ І АМЕРИКАНСЬКОЇ СТОЛИЦІ!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шкільний концерт УМІ в Ню Йорку

Це вже не вперше читачі української преси знайомляться зі звітами про шкільні імпрези Українського Музичного Інституту (УМІ), в даному випадку про прилюдний концерт 5-го березня шкільної молоді нюйоркської Централі.

Програми цих концертів складені завжди суворо тематично, стилево витримані та присвячені зправила творчості одного композитора, як напр., передостанній — Нестора Нижанківського, або спорідненим (хоч неоднаковим) стилям, як напр., останній — двох романтиків Р. Шумана і Ф. Шопена. Такі концерти, навіть в інтимній, майже домашній атмосфері „Літ.-Мист. Клюбу", мають для студіюючої молоді велике виховне значення. Вони розвивають її естетичний світогляд і підносять мистецький рівень, вони привчають дисципліновано триматися і панувати над собою на прилюдній естраді, вони витворюють між виконавцями шляхетну і дуже корисну конкуренцію. Але і для присутньої публіки вони не менше важливі. Не кажу вже про батьків, що переживають емоції зправила ще сильніші, ніж їх діти на естраді, але й посторонні слухачі мають нагоду спостерігати культурне зростання нашої молоді і формування серед неї нових мистців, а в багатьох випадках і самі ці слухачі можуть здобути користь із знайомлення з поважним репертуаром таких концертів, що завжди супроводяться фаховими поясненнями. А взагалі, — це симпатичний прилюдний звіт Школи з її праці і кожночасного стану.

Прослухавши останній недільний концерт, не можна дивуватися позитивному і навіть надхненому тонові досьогочасних рецензій на аналогічні концерти. Ми маємо талановиту справді молодь, що, не зважайчи на інтенсивні заняття поза американською школою, як курси українознавства, Пласт, Сум і т. п., все ще знаходить час і енергію на поважне навчання музики і добивається результатів, які є, як стверджує в останній своїй рецензії професор американського Музичного коледжу п. Р. Придаткевич, „тої якости, якої очікується в першоклясних музичних школах нашої країни". З другого боку це свідчить також про педагогічний рівень музичних виховників.

Програму Шумана, складену з легеньких фортепіянових п'єс, виконали успішно молоденькі учні УМІ В. Луцак, П. Луцак, Х. Чорна, А. Галамай (всі з кляси проф. К. Чічки-Андрієнко) і найбільш надійний з них І. Рак (з кляси проф. І. Соневицького). Другий відділ концерту, складений з поважної шопенівської літератури, виконали студенти старших років з кляси п. проф. Е. Чапельської (Р. Хабурська, що відограла Вальс Дес-дур), проф. К. Чічки-Андрієнко (А. Галамай — Вальс а-моль і О. Баран — Ноктюрн е-моль) і проф. М. Байлової (Ю. Сваричевський — Прелюдія Дес-дур і Полонез ц-моль, Х. Конашевич — Ноктюрн Ес-дур і Вальс Гес-дур та Р. Никифорук — Полонез А-дур). На перше місце вибилися, звичайно, студенти старших років, вихованці проф. М. Байлової, що їх гра, крім чистої техніки, визначається вже й порівнююче поглибленою інтерпретацією. Інформативне слово про Ф. Шопена мав директор УМІ І. Соневицький.

Так, у нас є молоді таланти, яким не тільки варт, але обов'язково треба вчитися, не зважаючи на недавну статтю Р. Левицького у „Свободі" під наг. „Крайності", в якій неправильно перебільшується ролю „аматорщини". Мусимо не гратися, а поважно плекати музичне мистецтво, що є невідмінною складовою частиною всенаціональної культури, коли хочемо зберегти свою національну самобутність. Шкільні імпрези УМІ свідчать, що там така робота з успіхом провадиться.

Зиновій Лисько

КОМУНІКАТ

ГРОМАДСЬКОГО КОМІТЕТУ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ В ПИТСБУРГУ, ПА.

Питсбург, Па. — В неділю, 12-го лютого в Українському Клюбі при 7-ій вулиці на Савт Сайді, відбулися чергові наради поширеного громадського Комітету Пам'ятника Т. Шевченка в Питсбургу. Нарадами проводив голова Комітету п. Дмитро Староцак, а секретарювали Осип Головацький і Дарія Мазур.

На порядку нарад стояли дві основні справи, а це: Вибір ділових комісій Комітету і справа запросин на ювілейне святкування репрезентаційного хору „Кобзар" із Филаделфії. Після ділової і вичерпної дискусії, проведеної в дружній атмосфері, для успішного переведення ювілейних святкувань покликано три ділові комісії: Програмову, Мистецьку і Пресово - пропаґандивну.

До програмової комісії обрано: Осип Головацький, Ізидор Луковський, Євген Білинський, а з-поза комітету вирішено запросити п. Євгена Крука.

До мистецької Комісії обрані: суддя Микола Кудрицький і проф. Михайло Малюк, Дарія Мазур і Ольга Ключанович.

Замість Фінансової Комісії вирішено, що акцію фінансових збірок на місцях очолюють члени Шевченківського Комітету по громадах.

В цілі контролі грошових пожертв на потреби Комітету Пам'ятника поміж громадянством Західньої Пенсилвенії обрано тричленну Контрольну Комісію в складі: суддя Микола Кудрицький, Петро Голованець і Террі Вінслов.

Учасники нарад просвятили багато уваги питанню мистецької програми Ювілею.

Розваживши місцеві мистецькі можливості, а також повагу Столітнього Шевченківського Ювілею не лише перед українською, але і американською публікою, — одноголосно вирішено запросити на виступ у Питсбургу, в одній із репрезентаційних заль цього міста, одну із найкращих українських одиниць в ЗДА, мішаний Хор „Кобзар" із Филаделфії під управою проф. Рудницького.

Також вирішено запросити позамісцевих доповідачів в англійській і українській мовах. Імена доповідачів проголосять після одержання їхньої згоди на виступ в Питсбургу.

Ювілейний Комітет вирішив

Ювілейний Комітет вирішив, щоб всі українські національні і громадські імпрези в Питсбурщині в 1961 році присвятити Ювілейним Роковинам, назвавши їх Шевченківськими. Покищо взято під увагу традиційний „Український День" та прогульку кораблем на ріці Огайо.

Дохід із цих імпрез призначити на пам'ятник Шевченкові у Вашингтоні.

Ювілейний Комітет звертається оцим до всіх українців Західньої Пенсилвенії, зокрема до їхніх духовних провідників, до Хвальних Управ Українських Установ і Організацій — дати повну моральну і матеріяльну піддержку в підготовчих роботах Шевченківського Комітету в Західній Пенсилвенії.

Спільними зусиллями всієї української громади в Західній Пенсилвенії віддано належний поклін духовому провідникові українських поколінь — Тарасові Шевченкові — у соті роковини його смерти.

Комітет Пам'ятника Шевченкові в Питсбургу, Па.

Український Народний Союз — це суто демократична українська братська організація. Стати її членом, — це не тільки забезпечити себе і ваших рідних матеріяльно, це значить бути співвласником його надбань і вибирати, чи бути вибраним в його керівні органи

Зустріч Теребовельців

Заходом Ініціятивного Комітету відбудеться в неділю 19. березня в Ню Йорку перша зустріч теребовельців. Рано о 9 год. в церкві св. Юра буде відправлена Служба Божа в намірені живих теребовельців на рідних землях і на засланні, та панахида за померлих, поляглих і замучених теребовельців. О год. 10.30 почнеться зустріч в УНДомі, 140-42 Друга Евню. Мета зустрічі — прискорити видання пропам'ятної книги про Княжий город Теребовлю й Теребовельщину. Проситься присилати матеріяли, спомини, життєписи, описи звичаїв, старі пісні, знимки, адреси теребовельців і привіти (хво не п. П. Шуган, 299 Іст 8 Ст., Апт. 5, Ню Йорк 9, Н. И.

Ініціятивний Комітет

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 23-мільйонового майна організації!

Український Літературно Мистецький Клюб Ню Йорк 149 2-га Ев.

17-го березня ц. р. в Літературно - Мистецькому Клюбі відбудеться обговорення книжки І. Кейвана про творчість проф. В. Січинського. Говоритимуть: Б. Стебельський, А. Малюца, Б. Ржепецький і Левко Чикаленко. Початок о год. 8-ій вечора.

КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРАНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТОРОНТА

повідомляє з жалем Членів українських комбатантських Організацій і українське Громадянство в Україні і на чужині, що в п'ятницю, 10-го березня 1961 року, помер на 70-му році життя

✝

НАШ ГОЛОВА

МИРОН ЛУЦЬКИЙ

сотник УГА,

колишній шеф штабу Бригади УСС, колишній шеф штабу 2-го Корпусу УГА, організатор і провідний член численних українських Організацій й Установ в краю і на еміграції.

Жалобна Панахида відбулася в суботу, 11-го березня 1961 року в каплиці похоронного заведення Я. Кардинала, а похоронні обряди — в понеділок, 13-го березня 1961 р. з церкви МБНП, на місцевий цвинтар Проспект.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ !

За Управу Комітету Українських Ветеранських Організацій Торонта:

М. Б. БІГУС — заст. голови М. ФЕДАК — секретар

Ділимося сумною вісткою з Українськими Комбатантами і Громадянством, що дня 13-го березня 1961 році помер в Ню Йорку, на 59-му році життя, після короткої недуги

ппол. ген. штабу

РОМАН В. ДОЛИНСЬКИЙ

Покійний абсольвент Військової Академії і професійний офіцер, був учасником Визвольних Змагань, довголітній в'язень совєтських конц-таборів, згодом, як офіцер Дивізії, брав участь у битві коло Бродів, довголітній член Головної Управи Братства і Краєвої Управи в ЗДА, відомий громадський діяч.

ПОХОРОН відбудеться із похоронного заведення П. Яреми, при 129 Іст 7-ма вул. в Ню Йорку, в ЧЕТВЕР, 16-го БЕРЕЗНЯ 1961 р., в год. 9:30 ранку.

ПАНАХИДИ відправляться в каплиці пох. заведення П. Яреми, при 129 Іст СЕРЕДУ, 15-го БЕРЕЗНЯ ц. р., в год. 8:00 вечора.

Просимо Членів Братства, Українських Комбатантів й Українське Громадянство до участи в ПАНАХИДІ, в середу, в год. 8:00 вечора.

ГОЛОВНА УПРАВА Б-ВА кол. ВОЯКІВ І УД УНА
КРАЙОВА УПРАВА Б-ВА УД УНА
Б-ВО „БРОДИ-ЛЕВ"

Комітет Об'єднаних Українських Організацій м. Рочестеру, Н. Й.

ВІДДІЛ УККА

Неділя, 19-го березня 1961 року

Заля ІСТМАН ТЕАТРУ
Год. 6:00 вечора

ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ

У 100-ЛІТТЯ З ДНЯ СМЕРТИ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

В ПРОГРАМІ СВЯТА:

Святочну доповідь виголосить проф. М. ГАДЗІНСЬКИЙ;
Виступ Українського Національного Хору та Хору СУМА „ГОМІН";
Окремі сольові точки, у виконанні артистів Стефанії ФЕДЧУК, Галини КОЛОДУБ-ТИМОЧКО, Григорія ЯРОШЕВИЧА-МАНЬКО, Зенона МЯГКОГО, Марії КЛИМЦІВ та Анни ПАРУТИ;
Рецитація — Ірини ЛАВРІВСЬКОЇ;
Виступ балетної пари: Лесі БІЛОШИЦЬКОЇ і Ярослава ЗАВАРИХИНА.

Музичний супровід:
Антоніна ЯРОШЕВИЧ, Ірина КОСТИНЮК.

Передпродаж квитків в крамницях: „КУТИ" — 683 Гадсон Еве.; „ШЕРЕЛІС" — 558 Гадсон Еве., а в день концерту — при касі, від год. 12:00 впол.

УКРАЇНЦІ ГРОМАДЯНИ міста РОЧЕСТЕРУ й ОКОЛИЦІ!

Масовою участю на Святі докажім, що ми свідома Громада! Повинністю нас усіх бути в дні 19-го березня 1961 року на концерті в честь найбільшого Сина України!

Увага! Увага!

КЛІВЛЕНД і ОКОЛИЦІ!

В ПОКЛОНІ

Великому Кобзареві України
ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА ВЕЛИКОГО КЛІВЛЕНДУ
— влаштовує —

в неділю, дня 19-го березня 1961 р.

в MUSIC HALL (Public Auditorium)
в КЛІВЛЕНДІ

СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ

У величній програмі виступлять:

Достойний Едвард О'КАНОР, як головний промовець в англійській мові;
Проф. В. РАДЗИКЕВИЧ — із вступним словом;
ЗЛУЧЕНІ ХОРИ в супроводі симфонічної оркестри з „Заповітом" із кантатою „Б'ють пороги" під орудою проф. Я. БАРНИЧА;
Хор „ДНІПРО" з кантатою „Вибір Гетьмана" та з „Іваном Підковою" в супроводі фортепіяна, під орудою Е. САДОВСЬКОГО;
Ірина ДУБАС — з мельодеклямацією „Наймичка" в супроводі симфонічної оркестри;
М. ТАРАСЮК — з відчитанням промови П. Куліша на похоронах Шевченка і Д. ГОЛУБЕЦЬ — з деклямацією „До Основяненка" в англійській мові.
ГИМНИ: Американський гратиме симфонічна оркестра, український співатиме хор „Дніпро" враз із свят. громадою.

ПОЧАТОК АКАДЕМІЇ — в год. 2:30 по пол.

КВИТКИ ВСТУПУ:
для дорослих — $2.00; для молоді — $1.00.

ВВЕСЬ ДОХІД З АКАДЕМІЇ ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ПАМ'ЯТНИК ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШИНГТОНІ.

ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ

Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій м. Ню Йорку,
ВІДДІЛ УККА
і
Наукове Т-во ім. Шевченка в Америці

Неділя, 19-го березня 1961
год. 7:45 вечора
Carnegie Hall
154 W. 57th Street — New York, N. Y.

ПОКЛІН ШЕВЧЕНКОВІ

в сторіччя смерти

В ПРОГРАМІ:

Промови: голови НТШ — проф. Романа СМАЛЬ-СТОЦЬКОГО і сенатора Дж. ДЖЕВІТСА;
Проклямація Шевченківського Року посадником Робертом ВАГНЕРОМ;
Український хор „ДУМКА", — в числі 150 осіб;
СИМФОНІЧНА ОРКЕСТРА — дир. Іван ЗАДОРОЖНИЙ;
Артист Євген КУРИЛО — рецитація;
Марія ЛИСОГІР — сопран Ню Йорк Сіти Опера;
Осип СТЕЦУРА — баритон, оперний співак.

Передпродаж білетів в Українських Книгарнях. В суботу і неділю — при касі Carnegie Hall.

Субота, 18-го березня 1961
год. 7:30 вечора
в УНДОМІ — 140, 2-га Евеню — Ню Йорк.

БЕНКЕТ — ЗУСТРІЧ
УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА З НАУКОВЦЯМИ
з нагоди
СВІТОВОГО КОНГРЕСУ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ НАУКИ.

Товстмастерами на бенкеті будуть:
адв. Р. ОЛЕСНИЦЬКИЙ і ред. І. КЕДРИН-РУДНИЦЬКИЙ

В мистецькій частині виступлять:
Марта КОБРИН-КОКОЛЬСЬКА, сопрано, при акомпаньяменті п. Галі КЛИМ та відомі письменники-гумористи Іван КЕРНИЦЬКИЙ (ІКЕР) і Микола ПОНЕДІЛОК.

Вступ — $6.00 від особи.

— УКРАЇНЦІ НЮ ЙОРКУ й ОКОЛИЦІ — своєю численною участю вшануймо пам'ять найбільшого Сина України.

✝

Ділимося сумною вісткою, що наш Найдорожчий МУЖ, СИН і ШВАҐЕР

підполковник
Роман В. ДОЛИНСЬКИЙ

помер, після короткої недуги 13-го березня 1961 року, проживши 59 років.

Горем прибиті:

ТАТЯНА — дружина
Мати
Ярослав і Ірина ЗАКАЛЯК — шваґри
Дмитро АНДРІЄВИЧ — шваґер

ПОХОРОН відбудеться із пох. заведення П. Яреми, в ЧЕТВЕР, 16-го БЕРЕЗНЯ ц. р., в год. 9:30 ранку, до церкви св. Юра в Ню Йорку.

ЗАУПОКІЙНІ ПАНАХИДИ будуть відправлені у пох. заведенні П. Яреми в Ню Йорку, у ВІВТОРОК, 14-го і СЕРЕДУ, 15-го БЕРЕЗНЯ 1961 р., в год. 8:00 вечора.

В сьому річницю смерти нашого Незабутнього МУЖА і БАТЬКА

о. Теофіля КАЛИНИЧА

і тринадцяту річницю смерти нашого Найдорожчого БРАТА і ВУЙКА

Мирона ЯРОСЕВИЧА

б. судді в Стрию,

замість квітів на могили, складають — на УВАН і НТШ $ 30.00.

ІВАННА і ЛЮБОМИР КАЛИНИЧІ

Ірвінґтон, 8-го березня 1961.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — ЦЕ СУТО ДЕМОКРАТИЧНА УКРАЇНСЬКА БРАТСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ. СТАТИ ЇЇ ЧЛЕНОМ — ЦЕ НЕ ТІЛЬКИ ЗАБЕЗПЕЧИТИ СЕБЕ І ВАШИХ РІДНИХ МАТЕРІЯЛЬНО. ЦЕ ЗНАЧИТЬ БУТИ СПІВВЛАСНИКОМ ЙОГО НАДБАНЬ І ВИБИРАТИ, ЧИ БУТИ ВИБРАНИМ В ЙОГО КЕРІВНІ ОРГАНИ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в Шикаґо й Околиці

В суботу, дня 18-го березня 1961 р.
ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ в ШИКАҐО
— скликає —
СВОЇ РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
в год. 7:00 вечером
в СОЮЗОВОМУ ДОМІ — при 843 Вестерн Евеню.

До участи в Зборах управнені головні Контрольори, головний Радний, Члени Управи Окружного Комітету та Делеґати Відділів УНСоюзу:

22, 33, 35, 80, 100, 106, 107, 111, 114, 125, 131, 176, 190, 214, 216, 220, 221, 222, 243, 252, 259, 301, 335, 379, 399, 415, 423, 425, 472, 499.

Якщо в означеному часі не буде відповідної кількости Делеґатів, то Збори відбудуться в тому самому дні і місці, одну годину пізніше.

Кожний Відділ повинен вислати на Збори по 3 делеґатів від перших 500 членів, та по одному делеґатові від кожних дальших 500 членів.

На порядку нарад: звіти з діяльности Управи за 1960 рік, уділення абсолюторії, вибір нової Управи на 1961 рік, та намічення пляну праці на будучий діловий рік.

Союзові Відділи повинні взяти якнайчисленнішу участь в цих Зборах.

ЗА ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ в ШИКАҐО:

Тарас ШПИКУЛА, предсідник — Михайло ХАРІВ, секретар

ДІТРОЙТ, Миш.

Неділя, 19-го березня 1961 року

ПОЧАТОК — 3:00 ГОД ПО ПОЛУДНІ

ФОРД АВДИТОРІЯ
(Вудвард і Джеферсон)

ВЕЛИКА АКАДЕМІЯ

у 100-ліття смерти

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

У мистецькій частині:

КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ

МІШАНИЙ і ЖІНОЧИЙ ХОРИ „ТРЕМБІТИ"
ІЯ МАЦЮК — сольо-спів.

Запрошує всіх Українців у Мишиґен і Околиці

ДІЛОВИЙ ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОМІТЕТ

Увесь чистий прибуток призначений на пам'ятник ТАРАСА ШЕВЧЕНКА у ВАШИНГТОНІ.

Зі Спорту

„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" НА ПЕРШОМУ МІСЦІ

„Чорноморська Січ" — Вудбрідж Мадяри 3:1 (1:0)

Нюарк, 5-го березня 1961 р. — Вдруге в цьогорічному футб. сезоні (перший раз вислід був 6:4), „Чорноморська Січ" перемогла дружину мадярів м. Вудбрідж.

До цих змагань противник займав перше місце 10—гор 16 точок, на другому місці трималась „Ч. Січ" 9—гор 15 точок.

Обидві дружини разом з мадярами Ню Бронсвік (що мають втрачені 4 точки) є головними кандидатами на чемпіонат дивізії — південь. Саме тому ці змагання були надзвичайно важливі для обидвох партнерів, нащастя з них переможцем вийшла наша дружина. Щодо самої гри, то вона проходила не на дуже високому рівні, як цього можна було сподіватись.

Висока ставка, як і довша перерва сезону можливо були причинами. В першій половині гри в 14-й хв. мали мадяри „одинадцятьметрівку", яку одначе фатально перестрілив їх змагун.

Це мабуть і зломило дух дружини, що було на руку нашим „Чорноморцям". Перші ворота гри здобув Луценко з гарної подачі Гури в 34-й хв. Вирівнання через непотрібне непорозуміння під власними воротами здобули мадяри в 56-й хв.

При стані 1:1 завзятий змаг тягнувся до кінця гри, коли врешті „Чорноморська Січ", взявши знові ініціятиву, здобула прекрасних двоє воріт а з цим і велику перемогу. — Стрільцями воріт були: З. Шпон з подачі Дуткевича 85-й і Е. Кіралі з подачі Луценка в 88-й хв. гри. — В передзмагу за Юн. чашу стейту Ню Джерзі юнаки „Чорноморська Січ" — Гобокен СК юн. наші програли 0:2.

Омелян Твардовський

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТА НОВА УПРАВА УНСТ-ВА „ЛЕВИ" НА 1961-И РІК

В неділю, 5-го березня ц. р. відбулися в домівці „Української Бесіди" Річні Загальні Збори Т-ва „Леви", Шикаґо. Загальними Зборами проводила Президія в такому складі: Роман Припхан — предсідник, Петро Головатий — заступник предсідника та Роман Костів, секретар.

Загальні Збори вибрали нову управу Т-ва „Леви" на 1961 рік в такому складі: голова: Зенон (Зиновій) Шведак, перший заст. голови: Роман Михалушко, другий заст. голови та організаційний референт: Іван Тищенко, кореспонденційний секретатар — Володимир Голойда; рекорд. секретар та хронікар — Карло Малий; скарбник — д-р Маріян А. Панчишин; господар — Петро Стецько. Референт преси — Петро Головатий. Референтка жіноцтва: панна Мирослава Нагорняк. Члени заступники: мґр. Іван Красник, д-р Володимир Вірщук. — Контрольна Комісія: голова Юрій Косачевич. Члени: Володимир Кашуба та Петро Грицай. Товарисьякий Суд Чести: голова: Євген Ярошевич. Члени: д-р Іван Горохівський і адвокат Орест Попель.

Петро Головатий,
референт преси й пропаганди.

БЛИСКУЧІ ЗМАГАННЯ

Джуліяна СК — УСК Ню Йорк 2:2 (1:2)

УССК: А. Голуб — П. Черемха, Р. Підгорецький — В. Форнеро, Дж. Керні, Є. Чижович — К. Мушак, А. Ріос, Е. Моралес, В. Чежович, В. Шмотолоха (В. Франц). Ворота: 3 хв. 0:1 В. Чижович (карний), 24 хв. 1:1, 40 хв. 1:2. В. Чижович, 75 хв. 2:2. Наріжняки: 7:5 для УСК-у. Суддя Шпіґель. Глядачів: 1.400.

Ню Йорк, 5-го березня — Айнтрахт Оваль. — Заслужений вислід. Обидві дружини могли виграти. УСК-ові належала гра і більші шанси в першій півгрі. Джуліяні — друга півгра. Змагання блискучих заграчь, гарних воріт, парад обидвох воротарів (ситуації: сам-на-сам!), тільки напружена нервова атмосфера не дозволила цим змаганням бути великими.

Вже в третій хвилині гри оборонець італійців робить руку в межах карного поля, але суддя Шпіґель диктує тільки вільне. В. Чижович стріляє „бомбу", м'яч відбивається. Моралес добиває., але в останньому моменті змагун Джуліяни взносить його рукою понад ворота. Одинацятку використовує безапеляційно для знаменитого Морколіна у воротах Джуліяни В. Чижович. УСК далі держить гру в руках. Напад стріляє. Але у 24 х. середущий напасник італійців Мічелоні гарним „рюкціґером" вирівнює. Щойно в 40 хв. знову В. Чижович добиває далекий стріл Фарнеро. В міжчасі Голуб рятує в двох ситуаціях, а Марколін має щастя при стрілах В. Чижовича, Е. Моралеса і В. Шмотолохи.

В другій півгрі до 75 хв. стан не зміняється, хоч Джіліяна мала період переваги. Атаки УСК-у часті, але напад УСК-у вистріляв свій порох в першій половині. Морколін ловить стріл В. Чижовича сам-на-сам. Те саме повторює Голуб. Вирівнання Джуліяни приходить гарним, але несподіваним стрілом правокрилового Нуцці. Це дає Джуліяні „друге життя" і вона йде на виграну. На обороні УСК-у слід напнятих нервів. П'ять хвилин до кенця В. Чижович пробивається, але його у вульгарний спосіб ділить від м'яча на карному полі штопер Джованіні (до речі дуже добрий). Суддя Шпіґель не реаґував. Автор цих рядків дуже рідко оправдує неуспіхи УСК-у рішеннями суддів, але у випадку пана Шпіґеля то вже трохи забагато. Він коштує УССК дотепер щонайменше три точки.

В загальному можна сказати, що в УСК-у помічається в останніх двох змаганнях велика жертвенність, що впарі з добрим футболом, що ним розпоряджає наша дружина, дають надії на осягнення другого-третього місця у „Великій Десятці" НАФС. На вирізнення заслуговують в цих змаганнях К. Мушак, А. Голуб, В. Чижович, Р. Підгорецький та передовсім А. Ріос. Також „мізинчик" Дзьоньо Шмотолоха був добрий аж до часу покинення фізичних сил. Несподівано Джім Керні мав проблему з нервами.

Інші висліди: Джуліяна Резерва — УСК ІБ 1:1. УСК Б — Бруклин Б 4:3 (!!!), УСК „А" юньйори — Лотиський СК юньйори 6:1 і Грецький СК юньйори — УСК „Б" юньйори 5:0.

ВІСТІ З УСК-У

● В четвер, 2-го березня ц. р., перша дружина столової ситівки УСК-у перемогла Ріджвуд ТТК І 9:7. Склад: І. Гунчак, З. Шпон, Б. Василишин, Я. Куровицький, З. Зварич.

● В п'ятницю, 3-го березня ц. р., друга дружина столової ситківки УСК-у перемогла Ріджвуд ТТК II. 9:1.

Роман Лисняк

● Крайова Академія Наук повідомляє, що вперше вдалося вивертіти 310 стіп на дні Тихого океану напроти міста Сан Дієґо під водою, що є 3,137 стіп глибока в тому місці. Це верчення відбулось в рямках програми дістатися до дальшої частини землі, щоб довідатися, з чого вона складається.

Посмертна згадка

Українська громада, а з нею Осередок СУМА ім. полк. Богуна на серед. півдні Шикаго, зазнала болючої втрати бо несподівано відійшов від неї у вічність дорогий всьому Юнацтву друг Вільгельм Максим.

Він нар. в 1922 р. у Празі, де батько після закінчення війни перебував на еміграції; щойно в 1926 р., користаючи із амнестії б. польського уряду, повернувся в рідне село Буневичі, повіт Добромиль, де й малий Вільгельм ходив до нар шкіл.

Мати, з роду чешка, вщепила в його молоду душу релігійно-моральні засади, а батько, якого на жаль малий Вільгельм втратив ненадійно, зумів передати свою надмірну любов до України, що и стало провідною рисою характеру в пізнішому житті Вільгельма.

Під час 2-ої світової війни німці забрали його до робітничого відділу, а опісля кинули на працю до копальні вугілля в Баварії. І там саме взяла початок його грізна недуга — жолудкового пістряка.

По приїзді в Америку, 1949 року, нав'язує контакт з рештою рідні, яка в той час примусово вивезена на копальняну працю на Урал; переписувався з нею й допомагав їй матеріяльно.

Повний надій й віри в краще нове життя на американській землі, покійний включився в суспільно-громадську працю, став „душею" тутешнього Осередку СУМА, вихованком й любимцем Юнацтва, членом Відділу 106 УНСоюзу, ревним католиком та понад все примірним та авторитетним громадянином.

Але невилічима недуга пістряка скоро поширювалася і після тяжкої операції, друг Максим вмер 10 січня на 38 році життя, залишаючи в смутку свою дружину Марію та 7-річну донечку Орисю. Великий здвиг тутешньої громади відпроваджував покійного на місце вічного спочинку, висловлюючи тим велику пошану до нього та подяку за його ідейну працю.

Для нас, друзів, залишив покійний, як приклад, свій незломний, твердий характер та сильну волю, що стреміли до здійснення плянів та національних його ідеалів; обов'язок понад все, яким відзначався покійний, віддаючи свій час і працю для так чесного діла, яким була, є й буде праця для громадського добра; надмірну любов до Батьківщини, за яко тужив, для якої жив і працював, про яку постійно мріяв і вірив твердо у свій поворот.

Спи, Дорогий наш Друже! Ми певні, що Твої пляни и ідеали, яких надхненником був Ти, напевно здійсняться, і їх зреалізує українське Юнацтво на Рідних Землях.

Н. С. О.

Twenty Years of Service

With 1961 marking the 20th Anniversary of U. S. Savings Bonds, the Treasury's Distinguished Service Medal is presented to Mrs. Jeannette S. Seidman, chairman of the Inter-Racial Press of America, by Philip M. Light, Savings Bonds director for the Northeast, for her many years of service as a consultant to the bond program. Mrs. Seidman, an active supporter of the program during and since World War II days, accepts the medal in behalf of the foreign language newspapers of America for their long-time advertising and publicity contribution to Savings Bonds.

Роман Рудницький знову переможцем конкурсу

Відомий молодий український піяніст - віртуоз Роман Рудницький, у минулому році переможець трьох американських піяністичних конкурсів, у суботу 25-го лютого здобув нову перемогу в конкурсі Norther New Jersey Philharmonic Society.

Прослухавши всіх тридцятьох учасників конкурсу (межі віку: від 17 до 25 літ), судді, вперше в історії цих конкурсів, відступили від прийнятого звичаю влаштувати, в тиждень після першої, чергову й остаточну конкурсову авдицію, в якій змагалися б — за першенство три вибрані, найкращі учасники, але з місця проголосили 18-літнього Романа Рудницького переможцем. Внаслідок цього він виступить у Патерсоні, Н. Дж., як соліст симфонічного концерту Northern New Jersey Philharmonic Society 19-го квітня, виконуючи з оркестрою концерт Равеля, яким він здобув перемогу. Тоді йому вручать і грошову нагороду.

Роман Рудницький є стипендіянтом Juilliard School of Music у Ню Йорку і від трьох літ учнем славнозвісної Розіни Lhevinne.

Президент скасував 17 комісій, щоб скріпити відповідальність членів кабінету

Вашинґтон. — 11-го березня пресовий секретар Білого Дому П'єр Салінґер повідомив пресу, що президент Кеннеді скасував 17 міждепартаментських комісій, які, крім однісі, були зорганізовані за президентури Айзенгавера, і які часто обмежували самостійність окремих членів кабінету, хоч самі не проявляли більшої діяльности. І так Дорадча комісія в справах праці, зорганізована в 1955 році, від півтора року не відбула ані одного засідання. Інша аґенція, Рада в справах закордонної економічної політики, складалася з представників Білого Дому, і департаментів: державного, торгівлі, рільництва і скарбу. Її бюджет виносив 110,000 дол. річно, бо вона мала окремих урядовців. Тепер її аґенду вестиме державний департамент. Зарядження Президента не мало на цілі ощадности, тільки плянує збільшити ефективність праці департаментів, але все таки скасування 17-ох комісій заощадить державній скрабниці 301.375 долярів.

Кеннеді закликає до мирного вирішування спорів між працедавцями і робітництвом

Вашинґтон. — Президент Кеннеді посилює заходи в тому напрямку, щоб робітництво вирішувало спори з працедавцями мирними засобами, бо страйки шкодять економіці країни, а деколи і оборонній продукції ЗДА. Президент має виступити в цій же справі на зборах Дорадчого Комітету в справах відношення між робітництвом і працедавцями, які відбудуться в Білому Домі в дні 21-го березня. На ці збори Президент запросив членів свого кабінету і державного секретаря Діна Раска, секретаря оборони Роберта МекНамару, секретаря скарбу Даґлеса Діллона та голову Президентової Ради Економічних Дорадників д-ра Волтера В. Геллера. На цих зборах будуть ще два інші члени Президентового кабінету: секретар праці Артур Голдберґ, який є головою цього комітету, і секретар торгівлі Лютер Г. Годжес, — його містоголова. Представники зорганізованого робітництва і працедавців при вирішуванні спорів повинні мати на думці в першу чергу загальне добро, а не свої власні. Уряд хотів би, щоб без страйків полагоджено спори між працедавцями — власниками торговельної фльоти та робітничою спілкою фльотових робітників, та непорозуміння в трьох великих автомобільних корпораціях.

ЗДА замовили 100 турбоджетів за один більйон долярів

Вашинґтон. — 13-го березня з Білого Дому повідомили пресу, що департамент оборони замовив у фабриці літаків Лакгід 100 найшвидших турбоджетів, щоб в найкоротшому часі можна було перевезти американські збройні сили або військовий виряд і харчі в найдальші околиці світу. Ці турбоджетові транспортові літаки мають коштувати один більйон долярів. Покищо мають проєктувати ці літаки і перші машини будуть готові аж в 1964—1965 роках. Це замовлення нових літаків є першим кроком до здійснення модернізації американських збройних сил, яку Кеннеді обіцяв був під час виборчої кампанії. Це є також кроком вперед в цивільному летунському транспорті, бо нові літаки будуть так збудовані, що їх можна буде вживати і до цивільного перевозу товарів. Це будуть перші турбоджетові машини для військових транспортів. Вони будуть мати можливо якнайбільшу швидкість, і якнайдальший засяг лету. Їх швидкість буде від 500 до 575 миль на годину, а засяг лету понад 3,400 миль із вантажем 60,000 фунтів, а коли вантаж буде до 20,000 фунтів, то засяг літака виноситиме 6,325 миль. Ці турбоджетові літаки зможуть возити військо або військовий вантаж понад Пацифік або Атлантик без приземлення.

Заходи для збільшення фармерських прибутків

Вашинґтон. — Сенат 10-го березня більшістю 52-ох до 26-ох голосів прийняв законопроєкт про зменшення засівної площі під кормові культури, головним чином кукурудзу і сорґум. Прийнятий Сенатом проєкт різниться у подробицях із законопроєктом, що його 9-го березня прийняла Палата Репрезентантів, і тому його мусять узгіднити на окремій конференції. 10-го березня секретар рільництва Орвілл Л. Фріман повідомив про збільшення федеральної допомоги фармерам за окремі фармерські продукти, що збільшить прибутки фармерів в одному році на $2 більйони, збільшена федеральна допомога на молочні продукти, риж і земні горішки (арахіс). На думку представника департаменту рільництва це збільшення є надто мале, щоб могло відбитися на зростанні роздрібних цін на фармерські продукти. Фармері діставатимуть за фунт масла 60.4 цента замість теперішніх 59.6 цента За цетнар молока $3.40, на 18 центів більше, як досі; за тонну арахісу — $221, замість $201.24.

ТАРЗАН, ч. 4616. Померой глузує.

Тарзан робив знаки рукою, коли зблизився до каравани Помероя. Він прийшов до переконання, що можна буде більше довідатися „мирним" способом.

Померой заворушився і нервово вхопив за рушницю...

Але він опанувався, коли пізнав мавполюда. — Добре, добре, — насміхався він, — чи не є це той варвар?